www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Based on the Dark Triad Personality (i.e., Prediction of Academic Self-Efficacy and Spiritual Well-being in Machiavellianism, Narcissism, and Psychopathy) Students

Gita Alipour[1*], Sajjad Saadat[2], Nasrin Miri[3]

[1] Department of Psychology, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.
[2.] Neuroscience Research center, School of Medicine, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran.
[3] Department of psychology, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran.

**Corresponding author: Department of Psychology, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran. Email: alipourgita@gmail.com*

Article Info

Keywords: *Academic self-efficacy, Dark triad personality, Spiritual well-being, Students*

Abstract

Introduction: Self-efficacy and believe in self can play an effective role in students' academic success. The aim of this study was to predict academic self-efficacy based on dark personality traits and spiritual well-being.

Methods: A cross-sectional design was used for this study. This study was conducted in the academic year 2017-2018 in the female student community living in the dormitories of Qazvin University of Medical Sciences (N = 587). 300 people were selected by simple random sampling to participate in the study. Students' academic self-efficacy questionnaire, dark personality scale and spiritual well-being scale were used to collect data. Inferential analysis of data was performed using Pearson correlation and regression tests in SPSS-24 software.

Results: The results showed that anti-social personality traits (P <0.001, r = -0.254) and Machiavelli (P <0.05, r = -0.138) had a significant and negative relationship with academic self-efficacy in students, but there was no significant relationship between narcissistic personality traits and academic self-efficacy. Other results showed that academic self-efficacy had a positive and significant relationship with spiritual well-being (P <0.001, r = 0.291). The results of regression analysis showed that 0.14 of the variance of academic self-efficacy can be explained based on spiritual well-being and the dark personality trait of the socialist community (F= 24/96, R= 0/379, R2= 0/144).

Conclusion: This study showed that Machiavellian and anti-social characteristics with a negative role and spiritual well-being with a positive role affect self-efficacy.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۶، شماره ۲، ۱۴۰۲
صفحات: ۱۴۳-۱۵۱

پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیت تاریک (ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی) و بهزیستی معنوی در دانشجویان

گیتا علی‌پور[۱*]، سجاد سعادت[۲]، نسرین میری[۳]

[۱] گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاداسلامی، رشت، ایران.
[۲] مرکز تحقیقات علوم اعصاب، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران.
[۳] گروه روانشناسی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

*نویسنده مسوول: گیتا علی پور، گروه روانشناسی. واحد رشت، دانشگاه آزاداسلامی، رشت، ایران. ایمیل: alipourgita@gmail.com

چکیده

مقدمه: خودکارآمدی و باور به‌خود می‌تواند نقش موثری در موفقیت تحصیلی دانشجویان داشته باشد. پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیت تاریک و بهزیستی معنوی انجام شد.

روش‌ها: برای انجام این مطالعه از یک طرح مقطعی استفاده شد. این مطالعه در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ در جامعه دانشجویان دختر ساکن خوابگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام شد (N= ۵۸۷). ۳۰۰ نفر به روش تصادفی ساده جهت شرکت در مطالعه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان، مقیاس شخصیت تاریک و مقیاس بهزیستی معنوی استفاده گردید. تحلیل استنباطی داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون در نرم‌افزار SPSS-24 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که که صفات شخصیت جامعه‌ستیزی (r=-۰/۲۵۴، P<۰/۰۰۱) و ماکیاولی (r=-۰/۱۳۸، P<۰/۰۵) با خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان رابطه معنادار و منفی داشتند. اما بین صفت شخصیت خودشیفتگی و خودکارآمدی تحصیلی ارتباط معناداری مشاهده نشد. نتایج دیگر نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی با بهزیستی معنوی ارتباط مثبت و معنادار دارد (r=۰/۲۹۱، P<۰/۰۰۱). نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که ۰/۱۴ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی را می‌توان بر اساس بهزیستی معنوی و صفت شخصیت تاریک جامعه‌ستیزی تبیین نمود (R^2=۰/۱۴۴ , ۰/۳۷۹ =R ,F=۲۴/۹۶).

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که ویژگی‌های ماکیاولی و جامعه‌ستیزی با نقش منفی و بهزیستی معنوی با نقش مثبت بر خودکارآمدی تاثیرگذار هستند.

واژگان کلیدی: خودکارآمدی تحصیلی، شخصیت سه‌گانه تاریک، بهزیستی معنوی، دانشجویان

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

مقدمه

موفقیت در دستیابی به یک هدف بلندمدت تحصیلی، نیاز به هوش و تلاش دارد (۱). اگرچه، توجه پژوهشگران اغلب به عوامل شناختی مانند هوش و استعداد تحصیلی متمرکز است (۲)، اما عوامل غیرشناختی نیز به طور قابل ملاحظه‌ای می‌تواند بهبود عملکرد تحصیلی را توجیه نماید (۴-۳). پژوهش‌های فراتحلیل نشان دادند که خودکارآمدی، به‌عنوان یک عامل غیرشناختی، قدرتمندترین پیش‌بینی کننده عملکرد تحصیلی است که به تنهایی ۳۵ درصد از واریانس عملکرد تحصیلی را تبیین می نماید (۴-۵). مفهوم خودکارآمدی در نظریه شناختی اجتماعی Bandura (۱۹۷۷) یک ساختار چندبعدی است که به عامل‌های مهم انگیزش، خودنظارتی، و خودارزیابی اشاره دارد (۶). وی معتقد بود که باورهای خودکارآمد به روش‌های مختلف و از فرآیندهای گوناگون بر رشد و عملکرد شناختی افراد تاثیر می‌گذارد. در همین راستا نتایج پژوهش‌ها نیز بیانگر آن بود که باور فراگیران نسبت به توانایی خود می‌تواند به طور معناداری بر یادگیری، انگیزه درونی و پیشرفت تحصیلی اثرگذار باشد (۸-۶).

خودکارآمدی تحصیلی ادراک‌شده به باورهای فرد اشاره دارد نه به مهارت‌هایی که دارند. باور به این‌که می‌توانند رفتاری را انجام دهند که نتیجه دلخواه حاصل شود. لذا، اعتقاد بر این است که افراد تحت شرایط خاص و موقعیت‌های تحصیلی می‌توانند با کنجکاوی و پشتکار از راه حل‌هایی خلاقانه برای حل مسائل بهره‌مند شوند (۸). Jung و همکاران در مطالعه‌ای نشان دادند که افراد با خودکارآمدی و خودتنظیمی بالا تکالیف دشوار را چالش‌هایی قلمداد می‌کنند که می‌توانند با سرسختی بیشتری بر آن مسلط شوند (۹). بنابراین، نقش خودکارآمدی به عنوان یک متغیر روانشناختی، در برخورد فرد با مسائل زندگی بسیار حائز اهمیت است.

براساس مطالعات انجام شده صفات شخصیت یکی از عامل‌های مهم پیش‌بینی کننده خودکارآمدی تحصیلی است (۱۰). نظریه پنج‌عامل بزرگ شخصیت بر ویژگی‌های ذاتی افراد اشاره دارد که با خودکارآمدی همبستگی دارد (۱۱). بیشتر مطالعات انجام شده در زمینه شخصیت، بر پنج عامل بزرگ شخصیت (برونگرایی، روان رنجورخویی، سازگاری، وجدان، گشودگی به تجربه) متمرکز بوده است، اما در دهه اخیر، سه گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی) نیز نظر پژوهشگران را به خود جلب کرده است (۱۲). دراین‌راستا، Williams وPaulhus از پیشگامان این دیدگاه، معتقدند هر سه مولفه دارای ویژگی‌هایی همچون استثمار، سردی عاطفی، دورویی، پرخاشگری، احساس مهم بودن، خودمرکزبینی، و عامل بودن (دستکاری کردن) است (۱۳، ۱۴).

خودشیفتگی، ریشه در افسانه یونانی نارسیسم دارد. افراد نارسیس، رفتار خود را برتر و مستحق تحسین دیگران می‌دانند و با ویژگی بارز تکبر، خودنمایی، بزرگ‌نمایی، پرخاشگری، کمال‌گرایی، فقدان همدلی مشخص می‌شوند (۱۵). شواهدی وجود دارد مبنی بر این‌که شخصیت خودشیفته همبستگی مثبتی با خودکارآمدی تحصیلی دارد و هر چقدر قضاوت فرد نسبت به توانایی‌های خود در مورد تکالیف، اغراق آمیزتر باشد موفقیت و خودکارآمدی تحصیلی وی بیشتر خواهد شد (۱۶). تیپ شخصیت سایکوپات به Philippe Pinel باز می‌گردد و به ویژگی‌های رفتار خشونت-آمیز، تکانشی، عدم احساس گناه و ندامت، فقدان رابطه صمیمیت و روابط بین‌فردی اشاره دارد (۱۷). براین‌اساس، پژوهش‌ها همبستگی منفی بین شخصیت ضداجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی را گزارش می‌کنند (۱۸). سرچشمه تیپ شخصیت ماکیاولیسم نیز از مفاهیم Niccolò Machiavelli گرفته شده است که بیانگر ویژگی‌هایی همچون فریبکاری، خودکامگی، کنترل بر اعمال دیگران، بهره‌کشی، بدبینی، سردی عاطفی، و بی‌پروایی است (۱۹).

علاوه بر سه‌گانه تاریک شخصیت، سلامت معنوی متغیر دیگری است که در سال‌های اخیر به‌منظور تبیین خودکارآمدی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است (۲۴-۲۰). امروزه سازمان بهداشت جهانی (WHO)، سلامتی را یک مسئله چندبعدی در نظر می-گیرد و در تعریف آن به سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی اشاره می‌کند. سلامت‌معنوی را می‌توان برقراری ارتباط با دیگران، داشتن هدف و معنا در زندگی، و داشتن اعتقاد و ارتباط با یک قدرت متعالی تعریف نمود. Moberg و Brusek سلامت معنوی را یک سازه دوبعدی می‌دانند. بعد عمودی آن، مذهبی و به ارتباط با خدا و بعد افقی آن، وجودی و به احساس هدفمندی در زندگی و رضایت از آن بدون درنظر گرفتن مذهب خاص تاکید می‌کند (۲۵) هم‌چنین، Ellison نیز معتقد است بهزیستی معنوی از یک عنصر روانی-اجتماعی و یک عنصر معنوی تشکیل شده که هر دو به تعالی و حرکت فراتر از خود اشاره دارد (۲۶) در حالیکه، خودشیفتگی با احساس بزرگنمای خود-اهمیتی، برتری و مستحق دانستن خویش بر خود متمرکز است(۲۷). از سوی دیگر، John A Fetzer Instituion معنویت را حالتی از زندگی توام با آگاهی عمیق در مورد خود، دیگران و خداوند می‌داند که هم در درون و هم در بیرون از آیین‌ها، اعتقادات و مراسم مذهبی شکل می‌گیرد (۲۸، ۲۹). ازاین‌رو، اهمیت مطالعه سلامت معنوی از آن جهت است که پژوهشگران نقش معنویت را در رویارویی با مشکلات و مسائل خاص که موجب آرامش روحی-روانی می‌شود برجسته ساخته‌اند (۳۰). نتایج پژوهش‌های همسو نیز گویای آن

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

بود که بین سلامت معنوی و سلامت روان همبستگی وجود دارد. لذا تقویت سلامت معنوی، افزایش سازگاری با شرایط مختلف را درپی خواهد داشت و موجب کاهش احساس‌های منفی و تنش‌ها، اضطراب و افسردگی‌ها و افزایش سرسختی و توانایی حل مشکلات خواهد شد (۳۲-۳۱).

از آنجا که خودکارامدی بعنوان یک سازه مهم روانشناختی نقش مهمی در احساس توانایی دانشجویان برای یادگیری و پیشرفت و موفقیت تحصیلی دارد لذا، شناخت عوامل اثرگذار و مخرب خودکارامدی می‌تواند ره‌جویان علم و دانش را در راه رسیدن به موفقیت یاری رساند. ازاین‌رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیت تاریک (ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی) و بهزیستی معنوی در دانشجویان انجام شد.

روش ها

برای انجام این مطالعه از یک طرح مقطعی- تحلیلی استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دختر ساکن خوابگاه-های دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بودند (N= ۵۸۷). در مطالعه حاضر حجم نمونه به‌شیوه‌ی تصادفی ساده و با استفاده از فرمول کوکران (Cochran)، ۲۸۶ نفر می‌بایست انتخاب می‌شدند اما با احتساب ریزش احتمالی ۱۰٪، حجم نمونه ۳۰۵ نفر انتخاب شد و در نهایت ۳۰۰ پرسشنامه سالم مورد تحلیل قرار گرفت و ۵ پرسشنامه بدلیل ناقص بودن از فرایند تحلیل حذف گردید. نحوه انتخاب مشارکت‌کنندگان بر اساس لیست دانشجویان ساکن در خوابگاه صورت گرفت. معیارهای ورود به پژوهش، رضایت آگاهانه، تحصیل در یکی از رشته‌های علوم پزشکی، و سکونت در خوابگاه، در نظر گرفته شد. اجرای پرسشنامه‌ها در محیط خوابگاه و با مراجعه پژوهشگران به اتاق دانشجویان انجام شد. اهداف پژوهش و محرمانه ماندن اطلاعات پرسشنامه‌ها به صورت کامل به داوطلبان شرح داده شد، سپس، پرسشنامه ها به منظور پاسخگویی در اختیار دانشجویان قرار گرفت و از آن‌ها خواسته شد ظرف ۲۴ ساعت آنها را تکمیل کرده و به دست پژوهشگران برسانند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شد.

خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان (College Academic Self-Efficacy Scale):

این پرسشنامه توسط Owen و Froman ساخته شده است. این آزمون مشتمل بر ۳۳ ماده خودگزارشی است که میزان اعتماد دانشجو در ارتباط با یادداشت‌برداری، سوال پرسیدن، توجه در کلاس، استفاده از کامپیوتر و غیره را می‌سنجد. این مقیاس در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۵) طراحی شده است. در نمونه ایرانی پایایی همسانی درونی برای کل آزمون ($\alpha = 0.91$)، برای دانشجویان دختر ($\alpha = 0.90$) و برای دانشجویان پسر ($\alpha = 0.91$) گزارش شده است. همچنین اعتبار این پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی بررسی و تایید شده است (۲۱).

شخصیت تاریک (The Dark Triad Dirty Dozen):

این مقیاس توسط Jonason و Webster در ۱۲ ماده در قالب یک پرسشنامه خودگزارشی تهیه شد که سه صفت شخصیت تاریک ماکیاولیستی، سایکوپاتی و نارسیسم را اندازه‌گیری می‌کند. این پرسشنامه براساس طیف لیکرت ۷ درجه ای از کاملا مخالف (۱) تا کاملا موافق (۷) ساخته شده است. حداقل نمره در این مقیاس ۱۲ و حداکثر ۸۴ می‌باشد. همسانی درونی کل پرسشنامه ۰/۸۵ گزارش شده است (۳۳). همسانی درونی این ابزار در ایران نیز ۰/۸۱ و پایایی تصنیف آن ۰/۷۸گزارش شده است (۳۴).

مقیاس بهزیستی معنوی (Spiritual Well being Scale):

این مقیاس توسط Paloutzian ساخته شد که شامل ۲۰ ماده و دو خرده مقیاس است (۳۵). و میزان تجربه فرد از رابطه رضایت‌بخش با خدا را مورد سنجش قرار می‌دهد و سوالات زوج مربوط به خرده مقیاس بهزیستی وجودی است که احساس هدفمند را می‌سنجد. این پرسشنامه در طیف لیکرت ۶ درجه‌ای از کاملا مخالف (۱) تا کاملا موافق (۶) طراحی شده است. جعفری و همکاران، آلفای کرونباخ را برای کل مقیاس و خرده مقیاس‌های مذهبی و وجودی برابر با ۰/۹۱، ۰/۸۴، ۰/۸۹ گزارش کردند (۳۶). به‌منظور تحلیل توصیفی نتایج از میانگین، انحراف معیار و به-منظور سنجش رابطه بین متغیرهای تحقیق از آزمون همبستگی پیرسون و جهت پیش‌بینی سهم صفات شخصیت تاریک و بهزیستی معنوی در پیش‌بینی واریانس خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان از آزمون رگرسیون چندمتغیره به روش گام‌به‌گام با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-24 انجام شد.

نتایج

نتایج تحلیل داده‌ها در ۳۰۰ نفر از دختران دانشجو به شرح زیر می‌باشد. ۲۸۲ نفر (۹۴٪) مجرد و ۱۸ نفر (۶٪) متاهل بودند. ۱۷۶ نفر (۵۸/۷٪) در مقطع کارشناسی، ۱۳ نفر (۴/۳٪) در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۱۱ نفر (۳۷٪) در مقطع دکترا بودند. ۲۷ نفر (۹٪) شاغل و ۲۷۳ نفر (۹۱٪) فاقد شغل بودند. نتایج یافته‌های توصیفی (شاخص‌های پراکندگی) و ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش در جدول ۱ گزارش شده است.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

جدول ۱: یافته‌های توصیفی (شاخص‌های پراکندگی) و ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	خودکارآمدی تحصیلی	ماکیاولی	جامعه‌ستیزی	خودشیفتگی	بهزیستی معنوی
خودکارآمدی تحصیلی	۱				
ماکیاولی	*-۰/۱۳۸ Sig= ۰/۰۱۷	۱			
جامعه‌ستیزی	**-۰/۲۵۴ Sig= ۰/۰۰۰	**۰/۳۸۹ Sig= ۰/۰۰۰	۱		
خودشیفتگی	۰/۰۴۱ Sig= ۰/۴۷۸	**۰/۱۸۲ Sig= ۰/۰۰۲	**۰/۳۰۷ Sig= ۰/۰۰۰	۱	
بهزیستی معنوی	**۰/۲۹۱ Sig= ۰/۰۰۰	-۰/۰۷۵ Sig= ۰/۱۹۸	-۰/۰۳۹ Sig= ۰/۵۰۵	*۰/۱۴۴ Sig= ۰/۰۱۳	۱
میانگین	۱۰۷/۳۳	۵/۷۶	۱۱/۰۶	۱۵/۳۲	۷۲/۷۷
انحراف معیار	۱۷/۹۱	۳/۳۸	۳/۳۳	۶/۱۲	۶/۰۲
کمترین	۶۴	۲	۲	۴	۴۸
بیشترین	۲۰۲	۲۴	۲۵	۲۸	۹۱
چولگی	۰/۶۸۲	۲/۹۱۶	۰/۵۳۰	۰/۰۸۹	-۰/۰۶۶
کشیدگی	۲/۶۷۹	۱۰/۱۷۴	۱/۶۹۰	-۰/۷۱۹	۱/۱۰۳

نتایج تحلیل داده‌ها در جدول ۱ نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی با ویژگی‌های شخصیت ماکیاولی (r= -۰/۱۳۸) و جامعه‌ستیزی (r= -۰/۲۵۴) ارتباط منفی و معنادار دارد. در مقابل خودکارآمدی تحصیلی با بهزیستی معنوی (r=۰/۲۹۱) همبستگی مثبت و معنادار دارد. بین ویژگی شخصیت خودشیفتگی و خودکارآمدی تحصیلی ارتباط معناداری مشاهده نشده است. هم‌چنین، نتایج جدول ۱ نشان داد که بین خودشیفتگی و بهزیستی معنوی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد (r = ۰/۱۴۴). در این مطالعه به منظور بررسی نقش متغیرهای صفات شخصیت تاریک (ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی) و بهزیستی معنوی در پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان از آزمون رگرسیون خطی به روش گام‌به‌گام استفاده شد (جدول ۲). نرمال بودن توزیع فراوانی دادها، تصادفی بودن روش جمع آوری داده‌ها و بررسی استقلال خطاها از جمله پیش فرض های اساسی جهت اجرای آزمون رگرسیون می‌باشد که در پژوهش حاضر لحاظ شده است؛ آماره آزمون کولموگروف – اسمیرنف نشان داد که متغیر ملاک، خودکارآمدی تحصیلی (Sig=۰/۵۳۷) در سطح خطای P≤۰/۰۵ معنادار نمی‌باشد و از توزیع نرمال برخوردار است. همچنین اگر آماره Durbin-Watson بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد، استقلال خطاها محقق شده است در مدل رگرسیون حاضر ۱/۸۰ محاسبه شده که نشان‌دهنده مستقل بودن خطاهاست.

جدول ۲: رگرسیون گام‌به‌گام در جهت پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس صفات شخصیت تاریک و بهزیستی معنوی

مدل		R	R^2	F	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	t	p-value
					B	Std. Error	Beta		
۱	مقدار ثابت	۰/۲۹۱	۰/۰۸۵	۲۷/۶۰	۴۴/۳۰۱	۱۲/۰۳	-	۳/۶۸۰	۰/۰۰۱
	بهزیستی معنوی				۰/۸۶۶	۰/۱۶۵	۰/۲۹۱	۵/۲۵۴	۰/۰۰۱
۲	مقدار ثابت	۰/۳۷۹	۰/۱۴۴	۲۴/۹۶	۶۰/۷۹۸	۱۲/۲۱	-	۴/۹۷۶	۰/۰۰۱
	بهزیستی معنوی				۰/۸۳۸	۰/۱۶۰	۰/۲۸۲	۵/۲۲۴	۰/۰۰۱
	جامعه‌ستیزی				-۱/۳۰۸	۰/۲۸۹	-۰/۲۴۳	-۴/۵۳۰	۰/۰۰۱

نتایج رگرسیون گام‌به‌گام در جدول ۲ نشان می‌دهد که در گام اول متغیر بهزیستی معنوی (β=0.838, t=5.224, p<0.001) و در گام دوم متغیر شخصیت جامعه‌ستیز (β=-0.243, t=-4.530, p<0.001) قدرت پیش‌بینی کنندگی خودکارآمدی تحصیلی را در دانشجویان دارند و ۰/۱۴ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی را در دانشجویان تبیین می‌کنند (۰/۱۴۴ , F=۲۴/۹۶, R=۰/۳۷۹R^2=).

بحث

پژوهش حاضر، با هدف پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیت تاریک و بهزیستی معنوی انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که از بین ویژگی‌های شخصیت تاریک (ماکیاولیستی و جامعه‌ستیزی) همبستگی منفی و معنادار با خودکارآمدی تحصیلی وجود دارد. این یافته همسو با نتایج پژوهش سعادت و همکاران (۸)، Vaughn و همکاران (۱۸)، و Abell و همکاران (۱۹) می‌باشد. افراد جامعه‌ستیز و ماکیاولیسم، مکار و فریبکار، بی‌مسئولیت، زودرنج، تحریک‌پذیر و

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

پرخاشگر هستند و معمولا بدون فکر، و بلافاصله بر اساس امیال ناگهانی خود عمل می‌کنند و قادر به برنامه‌ریزی از پیش نیستند؛ افراد ماکیاولیسم هم‌چنین، با اعتقاد به این مسئله که هدف وسیله را توجیه می‌نماید، برای تحقق اهداف خودمحورانه، بیشتر از روش‌های غیرسالم استفاده می‌نمایند (۳۷). تحقیقات تجربی موجود، علی‌رغم برخی از توصیفات نظری، به طور پیوسته نشان داده‌اند که سه‌گانه تاریک با توانایی ذهنی عمومی ارتباط ندارد (۳۶). بنابراین، انتظار نمی‌رود که این افراد بتوانند از راهبردهای سالم جهت پیشرفت اهداف خود استفاده نمایند. خودکارآمدی بخش مهمی از سیستم "خود" است که فرد را قادر می‌سازد پدیده‌ها و رویدادها را برای رسیدن به وضعیت مطلوب با رفتار و کردار مناسب خود سازمان دهد (۳۸).

افراد با خودکارآمدی بالا با ایجاد احساس آرامش، قادر به انجام تکالیف دشوار هستند حال آنکه افراد با خودکارآمدی پایین در موقعیت‌های دشوار دچار استرس، اضطراب و افسردگی می‌شوند و این موجب تضعیف در تفکر آنان شده و به کاهش عملکرد منجر می‌گردد. بنابراین، رفتارهای چاپلوسانه، فریبکارانه، فقدان همدلی و احساس ندامت از اشتباهات، بیانگر آن است که هیچ کدام از این رفتارها نمی‌تواند برخاسته از رفتارهای درونی و سالم باشد و فرد را به نتیجه‌ای مطلوب رساند. لذا، دانشجویانی که به توانمندی‌های درونی خود باور داشته باشند از رفتارهای ماکیاولیستی و جامعه‌ستیزانه که نشان از ضعف درونی است، امتناع می‌کنند.

نتایج دیگر پژوهش نشان داد که بین ویژگی شخصیت خودشیفتگی و خودکارآمدی تحصیلی ارتباط معناداری مشاهده نشده است. این نتایج با پژوهش‌های سعادت (۸) و Zhao و همکاران (۳۹) همخوان می‌باشد و با نتایج مطالعه Hirschi و Jaensch که در پژوهش خود نشان دادند بین خودشیفتگی و خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد ناهمخوان می‌باشد (۴۰). در تبیین این یافته می‌توان به ماهیت دو گانه خودشیفتگی در دو وجه آشکار و نهان اشاره نمود. در وجه آشکار آن، خودشیفتگی، ویژگی است که در همه افراد وجود دارد اما کارکردهای آن در هر یک از افراد با توجه به شرایط فرهنگی و تربیتی متفاوت است. در بعد سازگارانه تمام جنبه‌های احتمالی "خود" برای همسانی تلاش می‌کند و این مساله می‌تواند پیش‌بینی‌کننده خودکارآمدی تحصیلی باشد. از طرفی در وجه نهان خودشیفتگی می‌توان به این مسئله اشاره نمود که اگر بین خودپنداره شخص و ارزیابی او از تجارب خود به میزان زیادی ناهمخوانی وجود داشته باشد، این امکان وجود دارد که فرد قادر نباشد خود را با محیط اجتماعی یا خانوادگی به گونه‌ای مناسب هماهنگ یا سازگار کند و معمولا این ناسازگاری بر رفتار و حالات عاطفی او تاثیر می‌گذارد که می‌تواند خودکارآمدی و عزت نفس را به صورت منفی ارزیابی نماید (۴۱). در تبیین دیگر این یافته می‌توان به سیستم بازداری کننده رفتار که پیش‌بینی کننده منفی و معنادار رفتار خودشیفته است و به فقدان پاداش، تنبیه محرک‌های ترس‌آور مربوط می‌شود، اشاره نمود. بنابراین، هر چقدر محیط فاقد پاداش باشد و فرد نسبت به توانایی‌های خود در مورد تکالیف، بی‌اعتماد باشد می‌توان انتظار داشت که موفقیت و خودکارآمدی تحصیلی کمتر را تجربه نماید (۴۲). به نظر می‌رسد با توجه به مطالعات محدود در این زمینه، نیاز به پژوهش‌های بیشتری است تا بتوان به نتایج منسجم و مستحکم‌تری دست یافت.

نتایج دیگر پژوهش، حاکی از آن بود که بین بهزیستی معنوی و خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج حاضر با مطالعات اصغری و همکاران (۲۱)، Adegbola (۲۲)، Gupta (۲۳) و Duggleby و Cooper (۲۴) همسو می‌باشد که در پژوهش خود، نقش معنویت را در رشد خودکارآمدی برجسته ساخته‌اند. در تبیین این یافته می‌توان به این نکته اشاره نمود که بهزیستی معنوی، چارچوبی است برای تفسیر و توصیف تجارب زندگی و احساس انسجام و به هم پیوستگی وجودی که در ارتقای سلامت روان نقش دارد. به عبارت دیگر، معنویت سامانه‌ای از باورهای منسجم ایجاد می‌کند که منجر به شکل‌گیری معنا، هدف، امید، آرامش درونی، نگرش مثبت و احترام در زندگی افراد می‌شود (۴۳). بنابراین، می‌توان انتظار داشت، دانشجویانی که از بهزیستی معنوی بیشتری برخوردارند به هنگام روبرو شدن با استرس‌های تحصیلی و اجتماعی از توان بیشتر ی برای کنترل آنها برخوردار باشند؛ درنتیجه خود را کارآمد، و فردی شایسته قلمداد نموده و به توانایی‌های خود باور داشته و در همه امور انتظار موفقیت دارند.

نتایج تحلیل رگرسیون پژوهش حاضر نیز نشان داد که بهزیستی معنوی و صفت شخصیت تاریک جامعه‌ستیزی ۰/۱۴ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی را در دانشجویان تبیین می‌کنند. همسو با مطالعه حاضر، سعادت و همکاران نیز نشان دادند که صفات شخصیت جامعه‌ستیزی و ماکیاولی ۰/۱۵ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی را در دانشجویان تبیین می‌کنند (۸). در مطالعه دیگری نتایج پژوهش سعادت و قمرانی بیانگر آن بود که خردمندی و صفات شخصیت تاریک ۰/۱۷ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی را در دانشجویان تبیین می‌کنند (۴۴). از نتایج مطالعه حاضر و مطالعات پیشین می‌توان اینگونه استنباط کرد که صفات شخصیت تاریک تقریبا به مقدار یکسانی توان پیش‌بینی خودکارآمدی دانشجویان را دارد. اما این نکته حائز اهمیت است که عدم توجه به وضعیت تحصیلی دانشجویان و بررسی رابطه خطی متغیرها با

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

خودکارآمدی تحصیلی از جمله محدودیت‌های این مطالعه بود. بر این اساس پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آینده عوامل تعدیل‌گر و متغیرهای میانجی مانند متغیرهای شناختی و انگیزشی، مثل انگیزه پیشرفت، نقش الگوهای مشاهده‌ای و ... در روابط خطی لحاظ شود.

نتیجه‌گیری

خودکارآمدی از مفاهیم شناختی- اجتماعی است، که تغییرات آن بیشتر ناشی از عوامل شناختی، انگیزشی و رفتاری است. از این‌رو، ویژگی‌های ماکیاولی و جامعه‌ستیزی با نقش منفی از یکسو و بهزیستی معنوی با نقش مثبت از سوی دیگر می‌تواند بر خودکارآمدی تحصیلی که پیش‌بینی‌کننده موفقیت و پیشرفت تحصیلی است، تاثیرگذار باشد.

تضاد منافع

نویسندگان تصریح می‌نمایند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

ملاحظات اخلاقی

پژوهش حاضر با رضایت آگاهانه مشارکت‌کنندگان و رعایت اصول اخلاقی مبنی بر محرمانه ماندن اطلاعات انجام شد. این مطالعه به شماره ۱۷/۱۱۶۰ مورخ ۹۶/۰۷/۲۶ از سوی پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت مورد موافقت قرار گرفت.

سپاسگزاری

در پایان پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از تمامی دانشجویان حاضر در پژوهش، کارمندان و مسئولین بخش خوابگاهای دانشجویی و سایر دوستانی که در این پژوهش یاریگر ما بودند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

منابع

1. Robbins SB, Lauver K, Le H, Davis D, Langley R, Carlstrom A. Do psychosocial and study skill factors predict college outcomes? A meta-analysis. Psychol Bull. 2004;130(2):261.
2. Coyle TR, Pillow DR. SAT and ACT predict college GPA after removing g. Intelligence. 2008; 36(6):719-29.
3. Sitzmann T, Ely K. A meta-analysis of self-regulated learning in work-related training and educational attainment: What we know and where we need to go. Psychol Bull. 2011; 137(3):421 .
4. Richardson M, Abraham C, Bond R. Psychological correlates of university students' academic performance: A systematic review and meta-analysis. Psychol Bull. 2012;138(2):353 .
5. Dörrenbächer L, Perels F. Self-regulated learning profiles in college students: Their relationship to achievement, personality, and the effectiveness of an intervention to foster self-regulated learning. Learn Individ Differ. 2016;51:229-41.
6. Panadero E, Jonsson A, Botella J. Effects of self-assessment on self-regulated learning and self-efficacy: Four meta-analyses. Educ Rese Revi. 2017;22:74-98 .
7. Jung KR, Zhou AQ, Lee RM. Self-efficacy, self-discipline and academic performance: Testing a context-specific mediation model. Learn Individ Differ. 2017;60:33-9 .
8. Saadat S, Kalantari M, Ghamarani A. [Relationship Between Dark Triad Personality (i.e., Machiavellianism, Narcissism, and Psychopathy) and Students' Academic Self-Efficacy]. Edu Stra Med. 2017; 10(4): 255-262. [Persian]
9. Jung KR, Zhou AQ, Lee RM. Self-efficacy, self-discipline and academic performance: Testing a context-specific mediation model. Learn Individ Differ. 2017; 60: 33-39.
10. Fosse TH, Buch R, Säfvenbom R, Martinussen M. The impact of personality and self-efficacy on academic and military performance: The mediating role of self-efficacy. J of Milit Studi. 2015; 6(1): 47-65 .
11. Stajkovic AD, Bandura A, Locke EA, Lee D, Sergent K. Test of three conceptual models of influence of the big five personality traits and self-efficacy on academic performance: A meta-analytic path-analysis. Pers Individ Dif. 2018;120: 238-45.
12. Back MD, Vazire S. The social consequences of personality: Six suggestions for future research. Eur J Pers. 2015; 29(2):296-307.
13. Kaiser RB, Lebreton JM, Hogan J. The dark side of personality and extreme leader behavior. Applied Psychology: An International Review. 2015; 64(1): 55-92 .
14. DeShong HL, A.C. Helle GJ. Lengel N, Meyer SN, Sweatt M. "Facets of the Dark Triad: Utilizing the Five-Factor Model to Describe Machiavellianism". Personality and Individual Differences. 2017; 105: 218-223.
15. Gokcen N, Hefferon K, Attree E. University students' constructions of'flourishing'in British higher education:

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

An inductive content analysis. Inter J Well. 2012; 29: 2.15.
16. Saleem H, Beaudry A, Croteau AM. Antecedents of computer self-efficacy: A study of the role of personality traits and gender. Comput Human Behav. 2011; 27(5):1922-36.
17. Buzina N. Psychopathy-historical controversies and new diagnostic approach. Psych Dan. 2012; 24(2): 134-142.
18. Vaughn MG, DeLisi M, Beaver KM, Wexler J, Barth A, Fletcher J. Juvenile psychopathic personality traits are associated with poor reading achievement. Psychiatr Q. 2011; 82(3):177-90 .
19. Abell L, Brewer G, Qualter P, Austin E. Machiavellianism, emotional manipulation, and friendship functions in women's friendships. Pers Individ Dif. 2016;88:108-13.
20. Farhadi A, Barazandeh Choqaiee S, Mokhtarpour H, Karami Kh, Daraeezadeh A. [Role of social support, spiritual well-being and self-efficacy in predicting the subjective well-being of the elderly]. Journal of Aging Psychology. 2015; 1(2): 23-34. [Persian]
21. Asghari F, Saadat S, Karajvandani SA, Janalizadeh Kokaneh S. [The Relationship between Academic Self-Efficacy and Psychological Well-Being, Family Cohesion, and Spiritual Health Among Students of Kharazmi University]. Irani J Med Edu. 2014; 14(6): 581-593. [Persian]
22. Adeqbola M. Spirituality, Self-Efficacy, and Quality of Life among Adults with Sickle Cell Disease. South online JNurs Res. 2011; 11(1): 5.
23. Gupta MG. Spiritual intelligence and emotion intelligence in relation to self efficacy and self regulation among college student. Inter j soc scie & interd res. 2012; 1(2): 60-69.
24. Duggleby W, Cooper D, Penz K. Hope, self-efficacy, spiritual well-being and job satisfaction. J Adv Nurs. 2009; 65(11): 2376-85.
25. Moberg D, Brusek P. Spiritual well-being: A neglected subject in quality of life research. Soc Indi Rese Vol. 1978; 5(1): 303-23.
26. Ellison CW. Spiritual well-being: Conceptualization measurement. J psych The. 1983; 11: 330-40.
27. Smoker M, March E. Predicting Perpetration of IntimatePartner Cyberstalking: Gender and the Dark Tetrad. Computers in Human Behavior. 2017; 69: 1-28.
28. Ghobari Banaab B, Raghebian R. Child, adolescent and spirituality. Tehran: Yastoron Publication;2007[persian].
29. Benson PL, Roehlkepartain EC, Rude SP. Spiritual development in childhood and adolescence: Towarda field of inquiry. J Applied development science. 2003; 7(3): 204-212.
30. Alahbakhshian M, Jafarpour Alavi M, Parvizi S, Haghani H. [A survey of relationship between spiritual well-being and quality of life in multiple sclerosis patients]. Zahe J Resea Med Scie. 2010; 12(3): 29-33. [Persian]
31. Lee YH, Salman A. The Mediating Effect of Spiritual Well-being on Depressive Symptoms and Health-related Quality of Life Among Elders. Arch Psychiatr Nurs. 2018;32(3):418-24.
32. Ando M, Morita T, Miyashita M, Sanjo M, Kira H, Shima Y. Effects of bereavement life review on spiritual well-being and depression. J Pain Symptom Manage. 2010;40(3):453-9.
33. Kajonius PJ, Persson BN, Rosenberg P, Garcia D. The (mis) measurement of the Dark Triad Dirty Dozen: exploitation at the core of the scale. PeerJ. 2016;4:e1748.
34. Ghamarani A, Samadi M, Taghinejad M, Shamsi A. [The Study of the Validity and Reliability of the dark personality scale in students]. J Psycho Mod Meth. 2016; 6(20), 73-85. [Persian]
35. Paloutzian RF, Ellison CW. Loneliness, spiritual well-being and the quality of life. Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy. 1982; 224-37.
36. Jafari E, Hajloo N, Faghani R, Khazan K. The relationship between spiritual well-being, hardiness, and mental health in the elderly. J Res in Behav Sci. 2012;10(6):431-0.
37. Paulhus DL, Williams KM. The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. J Res Pers. 2002;36(6):556-63.
38. Kowalski CM, Kwiatkowska K, Kwiatkowska MM, Ponikiewska K, Rogoza R, Schermer JA. The Dark Triad traits and intelligence: Machiavellians are bright, and narcissists and psychopaths are ordinary. Pers Individ Dif. 2018;135:1-6.
39. Zhao H, Xu Y, Zhang H. The Dark Triad of personality and corrupt intention: The mediating role of belief in luck. Int J Psychol. 2016;51:1073.
40. Hirschi A, Jaensch VK. Narcissim and carrer success: Occupational self-efficacy

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]

and carrer engagement as mediators. Pers Individ Dif. 2015; 77: 205-8.
41. Farah Bijari A, Peyvastegar M, ZarifJalali Z. [Comparison of the dimensions of self-concept and compatibility in narsistic and consistent individuals]. Psycho Rese. 2013; 9(4): 99-127. [persian]
42. Mahmoud Alilou M, Jani S, Hashemi H, PourEsmaeeli A. [Prediction of cluster B personality models based on sensation seeking and brain behavioral systems]. Thought Behav Clin Psychol. 2014; 7(28): 67-76. [Persian]
43. Gomez R, Fisher JW. Domains of spiritual well-being and development and validation of the Spiritual Well-Being Questionnaire. Pers Individ Dif. 2003;35(8):1975-91.
44. Saadat S, Ghamarani A. [Dark Triad Personality and Wisdom in Prediction of Students' Academic Self- Efficacy]. Res Med Sci. 2017; 6(2): 63-68.[Persian]

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-24]